

Sčítání lidu / Sherman Alexie (zkrácená verze, viz *Souvislosti 2/10*)
přeložil Luboš Snížek

Evoluce

Buffalo Bill si v rezervaci otevře zastavárnu
hned proti krámku s lihovinami přes hranici,
má otevřeno 24 hodin denně 7 dnů v týdnu

a Indiáni přibíhají se šperky,
televizemi a videi, dlouhými šaty z jelenice a korálků,
které Inez Muse šila celých 12 let. Buffalo Bill

bere všechno, co mu tam Indiáni nosí, všechno
vrší, katalogizuje a zakládá ve skladu. Indiáni
zastavují své ruce, palce si schovávají nakonec, zastavují

své kostry, které donekonečna vytahují z kůže,
a když poslední Indián zastaví všechno kromě
svého srdce, Buffalo Bill ho vezme za dvacet dolarů,

zavře zastavárnu, starý nápis přemaluje novým,
nazve svůj podnik MUZEUM KULTUR PŮVODNÍCH AMERIČANŮ
a u vstupu účtuje Indiánům pět babek na hlavu.

The Business of Fancydancing (Jak se to má s obřadními tanci), 1991

Co dědí sirotek

Jazyk

Zdalo se mi, že vykopávám tvůj hrob
holýma rukama. Dotkl jsem se tvé tváře
a kůže v tenkých pruzích opadala do hlíny

až zůstal celý jenom tvůj jazyk.
Dal jsem ho udit s jelením masem
na sedm dní. Byl tlustý a tučný

šlacha mi pevně přimkla k jazyku. Vstal jsem,
abych nahý prošel ohněm. Mluvil jsem
anglicky. Nezhynul jsem.

Jména

Nemám žádné indiánské jméno.

Když jsem se narodil, vítr ho nikdy
mé matce neřekl. Moje srdce bylo skryto

pod skořápkami ořechů přesouvaných
sem a tam. Musím podvádět, abych
cítil bušení bubnů v hrudi.

Alkohol

„Za to, že jste nám dali koně
bychom vám mohli skoro odpustit
že jste nám dali whisky.“

Čas

Čas měříme tím, že se vykláníme
z oken auta a láhve od piva
rozbíjíme o cedule.

Tradice

Indiánští kluci
šlachovití a s laníma očima
zamrzlí ve světlech aut.

I Would Steal Horses (Koně bych ukradl), 1992

Ve vlaku z Bostonu do New York City

Běloška vedle mě přes uličku řekne: „Jé,
koukněte, to je celá historie, ten dům
támhle na kopci je víc jak dvě stě let starý,“
a ukáže vedle mě ven z okna

na to, co znala ze školy. Za těch pár dnů na východě
jsem se dozvěděl víc, než bych čekal,
o americké historii, ale mnohem míň o tom,
co bychom měli všichni vědět o kmenech,

jejichž architektura je o 15 000 let starší
než kouty toho domu, který jako muzeum
trůní na kopci. „Rybník Walden,“
ptá se ta žena ve vlaku, „Viděl jste rybník Walden?“

a já nemám to srdce ji přerušit a začít jí

vyprávět, že tam u nás v malé rezervaci
na Západě je pět takových Waldenů
a aspoň stovka dalších jich je kolem Spokane,

což je město, které uvádím jako svůj domov.
„Poslyšte,“ mohl jsem jí říct, „nějakej Walden
je mi šumafuk. Víím, že kolem toho rybníka žili Indiáni
svoje příběhy dřív, než se narodili Waldenovi prarodiče

i než se narodili prarodiče jejich prarodičů.
Už mě nebaví poslouchat, jak se o něj ten Don Henley*
stará, protože to je k prdu. Jestli tu Henleyho bratři a sestry
a máma a táta vůbec nikdy nežili

pak tu není co ochraňovat.“
Ale nic jsem té ženě o Waldenu neřekl,
protože se tak usmívala a zdála se být potěšena,
že mě napadlo donést jí pomerančový džus

z jídelního vozu. Mám úctu ke starším
každé barvy pleti. A tak jsem akorát snědl sendvič
bez chuti, vypil svou dietní Pepsi
a pokyvoval hlavou vždy, když ta žena ukázala

na další kousek historie své vlasti,
zatímco já, jako každý Indián od doby,
co tahle válka začala, spřádal plány,
co bych měl udělat a říct příště

někomu z nepřátel, který si myslí, že jsem jeden z nich.

*Don Henley – zakládající člen skupiny Eagles, který v r. 1990 založil Walden Woods Project, jehož cílem je chránit oblast kolem rybníku Walden a rozvíjet odkaz H. D. Thoreaua. (*Pozn. překl.*)

First Indian on the Moon (První Indián na Měsíci), 1993

Jak napsat velký indiánský román

Všichni Indiáni musí mít tragické rysy: tragické nosy, oči a paže.
Jejich ruce a prsty musí být tragické, když sahají po tragickém jídle.

Hrdinou musí být míšenec, napůl běloch a napůl Indián, pokud možno
na koni a z prerie. Často by měl o samotě ronit slzy. To je povinné.

Pokud je hrdinkou Indiánka, je krásná. Musí být štíhlá
a zamilovat se do bělocha. Ale když už se zamiluje do Indiána

pak to musí být míšenec, pokud možno na koni a z prerie.
Pokud se Indiánka zamiluje do bělocha, pak musí být tak bílý,

že nám jeho modré žíly pod kůží musí připomínat řeky.
Když se Indiánka vysvlékne, běloch zatají dech

nad nekonečnou krásou její hnědé kůže. Měla by být přirovnána k přírodě:
hnědé vrcholky, hory, úrodná údolí, orosená tráva, vítr a čirá voda.

Pokud je přirovnána k temné vodě, pak ovšem musí skrývat tajemství.
Indiáni mají vždycky tajemství, která se odhalují opatrně a pomalu.

Přesto se indiánská tajemství mohou objevit náhle, jako bouře.
Tou bouří jsou samozřejmě indiánští muži. Měli by zničit život

každé bílé ženě, která se do nich zamiluje. Všechny bílé ženy milují
indiánské muže. Tak je tomu vždycky. Bělošky předstírají znechucení

z pohana v modrých džínách a tričku, ale tajně po něm touží.
Bělošky sní o indiánských míšencích na koni a z prerie.

Indiánští muži jsou koně páchnoucí odleželou divočinou. Když si
indiánský muž rozepne kalhoty, bílá žena by měla myslet na ornou půdu.

Musí tu být jedna vražda, jedna sebevražda, jeden pokus o znásilnění.
Měl by se pít alkohol. Auta musí jezdit vysokou rychlostí.

Indiáni musí mít vize. Běloši mohou mít stejné vize,
pokud se zamilují do Indiánů. Pokud běloch miluje Indiána,

pak je takový běloch sám už skoro Indián. Běloši musí mít
Indiány hluboko uvnitř sebe. Tihle vnitřní Indiáni jsou míšenci

a očividně na koni a z prerie. Pokud je tento vnitřní Indián mužského pohlaví,
pak to musí být válečník, zvláště pokud je uvnitř bílého muže.

Pokud je tento vnitřní Indián pohlaví ženského, pak to musí být léčitelka,
zvláště pokud je uvnitř bílé ženy. Někdy se ale vyskytnou komplikace.

Někdy se může indiánský muž skrývat v bílé ženě. A indiánská žena
se může skrývat v bílém muži. V takových řídkých případech

je to vždycky míšenec, který se co nejvíc snaží poznat svou prerijsní kulturu.
Musí tu být samozřejmě vykoupení a odpuštění všech hříchů.

K tomu potřebujeme děti. Bílé dítě i indiánské dítě, na pohlaví
nezáleží, by mělo dětským způsobem vyjadřovat hluboké city.

Ve velkém indiánském románu, až bude konečně napsán,
budou všichni běloši Indiáni a všichni Indiáni budou duchové.

Powwow na konci světa

Podle mnohých z vás musím odpustit a já tak učiním, ale až po tom, co se nějaká Indiánka opře ramenem do přehrady Grand Coulee a zboří ji. Podle mnohých z vás musím odpustit a já tak učiním, ale až po tom, co vody provalí celou přehradní kaskádu dolů po proudu od Grand Coulee. Podle mnohých z vás musím odpustit a já tak učiním, ale až po tom, co si vody budou hledat cestu k ústí řeky Columbia, kde se vlévá do Pacifiku, a způsobí potopu. Podle mnohých z vás musím odpustit a já tak učiním, ale až po tom, co první kapku těchto vod spolkne losos, co čeká v Pacifiku. Podle mnohých z vás musím odpustit a já tak učiním, ale až po tom, co ten losos vyrazí proti proudu ústím řeky Columbia a mine zaplavená města, protržené přehrady a opuštěné reaktory u Hanfordu. Podle mnohých z vás musím odpustit a já tak učiním, ale až po tom, co ten losos propluje ústím řeky Spokane, která se vlévá do Columbie, a poplave proti proudu, až dospěje do mělčin skryté zátoky v rezervaci, kde budu čekat já. Podle mnohých z vás musím odpustit a já tak učiním, ale až po tom, co ten losos vyskočí do nočního vzduchu nad vodou, uhodí bleskem do křoví vedle mě a zažehne oheň, který přivede všechny ztracené Indiány domů. Podle mnohých z vás musím odpustit a já tak učiním, ale až po tom, co se my Indiáni shromáždíme kolem ohně s tím lososem, který nám musí do rozednění odvyprávět tři příběhy: jeden, který nás naučí modlit se; druhý, který nás na dlouhé hodiny rozesměje; a třetí, který nám dá důvod tancovat. Podle mnohých z vás musím odpustit a já tak učiním, až budu tancovat se svým kmenem při powwow na konci světa.

Turisti

1. James Dean

ted' chodí všude pěšky. Bojí se rychlých aut a ušel takovou dálku, až se najednou objevil v rezervaci, protože hledá Indiánku ze svých snů. Chce Indiánku, kterou by mohl považovat za Natalii Woodovou. Chce Indiánku, co vypadá jako Natalie Woodová, kterou unesli Indiáni v klasickém Fordově filmu *Stopaři*. James Dean chce zachránit nějakou krásku. Ještě pořád nosí to červené sako, však víte které. Má barvu ohně při powwow. James Dean nikdy žádné powwow

neviděl, ale hned se zapojí, tancuje
jako blázen, jako šašek.
James Dean se přestává ovládat.
Tancuje na špatnou stranu. Rve si
vlasy. Divoce vyráží slabiky do rytmu
a ničeho si nevšímá. Indiáni přestávají tancovat
a zírají na Jamese Deana, jako kdyby byl
blesk, hrom, psí počasí.
Ale on tancuje dál, do kohosi strčí
a srazí mu orlí pero.
Pero spadne, bubny utichnou.
Nastane takové to ticho,
které bělochy děsí. James Dean
pohlédne dolů na pero
a ví, že se cosi pokazilo.
Pohlédne Indiánům do tváře.
Chce, aby tu píseň dokončili.

2. Janis Joplin

sedí u jukeboxu ve výčepu jménem Powwow
a baví se s několika opilými Indiány
o vykoupení. Každému z nich slíbí
že dokáže navolit takovou
písničku, která jim zachrání život.
Potřebuje jenom pár čtvrtáků, pivo
a jejich pravdivé příběhy o sobě. Indiáni
jsou tradiční, jak jen opilí Indiáni
můžou být, a na autobiografii nevěří,
a tak Janis Joplin o svých životech lžou.
Jeden Indián je astronaut, druhý zabil JFK,
zatímco třetí hrál první metu
u New York Yankees. Janis Joplin ví,
že Indiáni lžou. Je to chytrá ženská,
ale i tak poslouchá, každému pustí písničku
a falešně zpívá s sebou.

3. Marilyn Monroe

přijede do rezervace sama. Unavená a slabá
žádá indiánské ženy o pomoc.
Marilyn neumí vysvětlit, co potřebuje,
ale Indiánky si všimnou, že má na ruce
vpichy od jehly a odvedou ji do potní chýše,
kde se všechny ženy, staré i mladé, svléknou,
šaty nechají venku
a vstoupí do tmy týpí.
Marilyniny modlitby tu mohou, ale nemusí být vyslyšeny,
ale pro indiánské ženy jsou posvátné.
Na žhavé kameny se lije studená voda

a pára plní chýši. Nic jiného neexistuje.
Marilyn je nejdřív sebevědomá, vnímá
svoje tělo a tvář, obrovský žár, žízeň
a snědá těla kolem sebe.
Ale indiánské ženy tohle nezajímá. V potní chýši
je tma. Rozpálené kameny rudě žhnou
a začnou se zpívat první písni. Marilyn je
nikdy dřív neslyšela, ale brzy si zpívá s sebou.
Marilyn není Indiánka, Marilyn nikdy Indiánkou nebude,
ale indiánské ženy zpívají o její odvaze.
Indiánské ženy zpívají pro její zdraví.
Indiánské ženy zpívají pro Marilyn.
Nakonec už není o nic nahatější než kterákoliv jiná.

V Dachau

1. velké lži, malé lži

Lhal jsem našim německým hostitelům o našich plánech
na ten den, kdy jsme Diane a já navštívili Dachau
místo abychom slídili po raritních albech v Mnichově.
Jenom asi tucet návštěvníků procházelo táborem
protože jsme tam byli v měsících mimo turistickou sezónu.
Tábor byl velmi prostý. Muzeum bylo prosté.
Když už jsem tam byl, očekával jsem, že budu cítit prosté
emoce: nenávisť, zlost, žal. To byl můj plán.
Napsal bych poezii a tom, jak zimní
období našlo v Dachou svůj ideální domov.
Byl bych židovským mužem, který zemřel v táboře.
Byl bych ideální metaforou. Mnichov
by byl jen krátkou cestu vlakem z pekla ven. Mnichov
by na sebe vzal vinu. Myslel jsem, jak to bude prosté,
ale v táboře nebyly žádné snadné odpovědi.
Básně stále měly svou formu, ale mé původní plány
se zdály sobecké. Co bych mohl říct o Dachau,
když jsem nikdy neprotrpěl ani jednu roční dobu
uvnitř těch zdí? Mohl jsem si představit období
popelu a sněhu, plamenů a mělkých hrobů? Mnichov
je z Dachau jen krátkou cestu vlakem.
Jestli umíte trochu německy, je to prostá
cesta, která si žádá jen pár drobných a žádné další plány
na ten den. Lhali jsme o návštěvě tábora
svým německým hostitelům, kteří o táboře vždy mluvili
stejně poctivě jako o ročních obdobích.
Dachau je pořád Dachau. Naši hostitelé nedělali žádné plány
aby tomu mělo být jinak. Když jsme projeli Mnichovem,
naši hostitelé ukázali na původní domy nacistů, prostě
a rychle. „Za Dachau se opravdu stydíme,“

řekl Mikael, „ale co všechny ty Dachau
ve Spojených státech? Co ty tábory smrti
tam u vás doma?“ Ano, Mikaeli, kladeš prosté
otázky, které se ignorují, rok za rokem.
Mikaeli, omlouvám se, že jsme lhali o Mnichovu
a o Dachau. Omlouvám se, že jsme lhali o našich plánech.
V Dachau byste uvěřili, že zima nikdy neskončí. Ztratili byste víru,
že se mění roční období,
protože někteří z těch, kdo tábory stavěli, stále žijí v Argentině,
ve Washingtonu, v Mnichově.
Žijí prosté životy. Dělí se o chléb se svými syny a dcerami,
kteří začínají chápat hlavní plán.

2. historie jako domácí film

začíná a končí popelem, ačkoliv trváme
na ignorování sdílených ohňů naší minulosti.
Pokoušíme se vymazat svá jména ze seznamu
který začíná a končí popelem.
Ignorujeme válku, dokud nejsme poslední,
kdo ještě stojí, dokud nejsme poslední, kdo trvá
na popírání, zatímco jsme odesláni do táborů,
kde jsme všichni svlečeni a naše nahá těla ozářena
krutým světlem z těch starodávných lamp potažených kůží Židů.
Desetiletí po Dachau uplynula, my stojíme v mlze,
který začíná a končí popelem.

3. běžně pokládané otázky

Proč jsme tady? Na co jsme se přišli podívat?
Co potřebujeme najít za těmi dveřmi?
Hledáme nějakou omluvu
od duchů kajících se nácků?
Zaplatíme vstupné u předních dveří.
Proč jsme tady? Na co jsme se přišli podívat?
Herci se přemístili k druhému dějství
a na další scénu: pec, lopata, dvířka flekatá od popela.
Hledáme nějakou omluvu
od všech Němců, kteří odmítli vidět
popel padající před jejich zamčenými dveřmi?
Proč jsme tady? Na co jsme se přišli podívat,
na něco, co v jiných zemích nevidíme?
Každá země něco skrývá za bílými dveřmi.
Hledáme nějakou omluvu
od trpělivých lidí, kteří schovali klíče?
Poslyšte: dveře jsou dveře jsou dveře.
Proč jsme tady? Na co jsme se přišli podívat?
Hledáme nějakou omluvu?

4. indiánské muzeum holokaustu

Co my původní obyvatelé chceme od naší vlasti?
Stojíme na masových hrobech. Náš kolektivní žal nás ochromuje.

Čekáme na stavbu našeho muzea.

Také bychom mohli dát boty našich mrtvých na hromadu a město zaplnit do třináctého poschodí. Co čekáte, že uděláme?

Co my původní obyvatelé chceme od naší vlasti?

Čekáme na stavbu našeho muzea.

Jsme pravnoučata Sand Creeku a Wounded Knee.

Jsme veteráni indiánských válek. Jsme synové a dcery chodících mrtvol. Všechny jsme ztratili.

Co my původní obyvatelé chceme od naší vlasti?

Stojíme na masových hrobech. Náš kolektivní žal nás ochromuje.

Čekáme na stavbu našeho muzea.

5. písně od těch, kdo milují plameny

Plameny zažiháme

na věžích kostela:

popel, popel.

Hranice stavíme

z dětských kůrů:

popel, popel.

Do plamenů hledíme

a lháře pálíme:

popel, popel.

Do plamenů hledíme

z dětských kůrů:

popel, popel.

Plameny zažiháme

a lháře pálíme:

popel, popel.

Hranice stavíme

na věžích kostelů:

popel, popel.

Hranice stavíme

a lháře pálíme:

popel, popel.

Do plamenů hledíme

na věžích kostelů:

popel, popel.

Plameny zažiháme

z dětských kůrů:

popel, popel.

6. a když jsme volní

Kdybych byl Žid, jak bych truchlil nad mrtvými?

Jsem Spokane. Bdím.

Kdybych byl Žid, jak bych vzpomínal na minulost?

Jsem Spokane. Listuji knihami o historii.

Kdybych byl Žid, jak bych našel radost z tance?

Jsem Spokane. Hodím čtvrták do jukeboxu.

Kdybych byl Žid, jak bych našel čas ke zpěvu?

Jsem Spokane. Sedím u bubnu se všemi svými bratrátky.

Kdybych byl Žid, jak bych se mohl zamilovat?
Jsem Spokane. Naslouchám šepotu indiánské ženy.
Kdybych byl Žid, jak bych se díval na popel?
Jsem Spokane. Nabídnu tabák všem svým hostům.
Kdybych byl Žid, jak bych vyprávěl příběhy?
Jsem Spokane. Položím ruce na pódium.
Kdybych byl Žid, jak bych v noci spal?
Jsem Spokane. Nechám televizi puštěnou až do svítání.
Kdybych byl Žid, jak bych našel svůj domov?
Jsem Spokane. Vkročím do řeky a zavru oči.

7. pod nulou

V Dachau byla taková zima, že jsem viděl svůj dech
takže jsem byl vděčný za svůj kabát.
Nevím, co bych o smrti mohl říct nového.
Každá budova stála v pravých úhlech
Za každým rohem jsem čekal duchy.
V Dachau byla taková zima, že jsem viděl svůj dech.
Všechno bylo čisté, historie zhuštěná
do bot, fotografií, soukromých poznámek.
Nevím, co bych o smrti mohl říct nového.
Chtěl jsem vzlyknout. Chtěl jsem ulevit
své unavené hlavě, zatímco popel se mísil se sněhem.
Nejsem Žid. Byl jsem jenom host
v tomhle divadle, které nikdy nezavírá.
Nevím, co bych o smrti mohl říct nového.
Přemýšlím, kdo příště zažehne ohně
a kdo se brzy změní v dým.
V Dachau byla taková zima, že jsem viděl svůj dech.
Nevím, co bych o smrti mohl říct nového.

The Summer of Black Widows (Léto černých vdov), 1996

Farma

1. Jonáš

My všichni Indiáni víme přesně, kde jsme byli,
když vědci veřejně ohlásili, že objevili lék

na rakovinu. Právě jsem ten týden už potřetí
obědval v Tribal Cafe a byl jsem právě v půli

své smažené chlebové placky, když do místních zpráv
vpadly zprávy celonárodní: bílý muž v bílém plášti

stál na pódiu ježícím se mikrofony
a tiše hovořil: „Objevili jsme, že indiánská

kostní dřev s příměsí stopových prvků
tvoří účinný protivirový přípravek nazvaný

Steptoe 123. Tato látka, je-li požita orálně,
zastaví růst metastatických nádorů a zahubí

rakovinné buňky. Steptoe 123 má po desetiletém
výzkumu pod vedením dr. Milese Steptoea

z Centra pro potírání chorob 95% účinnost.
Připravili jsme podrobnou tiskovou zprávu,

kteřá vám poskytne více informací o Steptoe
123, dr. Steptoeovi a o všem, co v tuto chvíli

potřebujete vědět. Prezident, s jasnou vizí o
budoucnosti Steptoe 123, dospěl k rozhodnutí.

Tedy, podle Příkazu k výkonu rozhodnutí
1492 jsme uzavřeli všechny hranice rezervací

ve Spojených státech a ty zůstanou uzavřeny
nepropustně pro všechny, dokud nebude stanoveno jinak.“

Ticho. Pak jsem se otočil ke kuchaři Charliemu, který byl vlastně
myčcem nádobí: „Jonáši,“ zeptal se mě. „Je to pravda?“

„Je to pravda,“ řekl jsem. Charlie se podíval na mě, podíval se
na servírku Agnes, která byla vlastně kuchařkou.

„Ale proč?“ zeptal se Charlie, ale na lekci z historie
bylo už moc pozdě. Všichni jsme museli vypadnout

dřív, než se hranice zavřou úplně.
„Musíme jít,“ řekl jsem. „Musíme jít hned.“

A tak jsme Agnes, Charlie a já skočili do mého auta
a modlili se, aby nás zachránilo stejně jako ta slavná archa,

ale ještě jsme ani neminuli Cold Springs,
když jsme nejdřív uslyšeli disonantní

hudbu: helikoptéry padaly z Nebe a hrály u toho
ragtime, a jedna na nás zaútočila vrtulí

a nám hned po prvním zásahu puklo srdce a čelní sklo.
Sjel jsem s autem ze silnice do pole,

kde byl všemu konec,
akorát Indián Sam, který

byl ve skutečnosti bílý, najednou vylezl na silnici
s rukama nad hlavou, jen pár palců pod

tou helikoptérou, a Charlie se zeptal: „Kde on
se tu vzal?“ Vzpomínám si jenom, jak to Sama osekalo

až na kost, když na něj ta helikoptéra nalétla.
(Věděli jste, že se dá gospel hrát na flétnu

vyřezanou z lidské kosti? Slyšel jsem tu píseň
jednou, ve snu, ale od té doby se učím

hrát ji na dutou stehenní kost.) Přišli k nám vojáci,
vytáhli nás z auta, zeptali se nás na jména

a kmenovou příslušnost a chtěli vědět, jestli ten chlápek
zabitý pod helikoptérou byl Indián nebo běloch.

„Byl bílej,“ řekl jsem. „Čistokrevně bílej?“ zeptal se voják
a já mu řekl, že Indián Sam byl možná poslední

čistokrevný běloch v Americe. „Ten mrtvej není ani Krmič
ani Plodič,“ houknul voják. Sam nebyl potřeba,

protože vědcům jeho kostní dřev k ničemu nebyla,
a tak tam vojáci jeho tělo nechali vranám a vrabcům.

„A co jsem já?“ zeptal jsem se vojáka, když mi svázal ruce
za záda bavlněným provázkem, ale neodpověděl mi.

„A co jsem já?“ zeptal jsem vojáka, když mě strkali
do helikoptéry. „Svobodnej nebo ženatej?“

chtěl vědět voják. „Jsem pytel kostí,“ řekl jsem.
„Máš nějaký děti?“ ptal se voják znovu

a znovu, ale já mu pořád odpovídal, že jsem
na tomhle světě úplně sám, že jsem jenom pytel kostí.

2. Indián Sam

Když se mě dotkla vrtule
byl jsem Indiánem mnohem víc, než jsem kdy předtím byl.
Když se mě dotkla vrtule
byl jsem Indiánem mnohem víc, než jsem kdy předtím byl.
Když se mě dotkla vrtule
byl jsem Indiánem mnohem víc, než jsem kdy předtím byl.
Když se mě dotkla vrtule
byl jsem Indiánem mnohem víc, než jsem kdy předtím byl.

Když se mě dotkla vrtule
byl jsem Indiánem mnohem víc, než jsem kdy předtím byl.
Když se mě dotkla vrtule
byl jsem Indiánem mnohem víc, než jsem kdy předtím byl.
Když se mě dotkla vrtule
byl jsem Indiánem mnohem víc, než jsem kdy předtím byl.

3. Kuchař Charlie

Když nás vojáci zajali, dali nás k ostatním Indiánům na místo zvané Farma. Moje historie se stala jejich historií. Vedou si záznamy. Vytetovali mi na čelo písmeno P jako Plodič, protože jsem byl mladý a čistokrevný. Muže a ženy s označením Plodič drží pohromadě. V každé cele je pět žen a jeden muž. Často nás přemísťují, nikdy nám neumožní navázat žádný vztah. Mluvení není povoleno. Nikdy nejsme v jedné cele s příslušníkem stejného kmene. Zářivky nás budí v šest ráno. Snídáme teprve až po výkonu plození. Měl bych mít sex s pěti indiánskými ženami denně. Od té doby, co tohle všechno začalo, jsem musel zplodit už tucty potomků. Polovina mých dětí se stala Plodiči a zůstala na farmě, zatímco druhá polovina se stala Krmiči a byla poslána do Kuchyně. Krmiči to mají mnohem horší než Plodiči. Krmičům odebírají kostní dřev. Zavěšují je do strojů, které ji z nich vysají. Někdy to přežijí. Někdy zemřou. Děje se to i dětem. Žádné věkové omezení neexistuje. Když potřebují kostní dřev, vezmou si ji. Stálá poptávka. Každý pacient s rakovinou potřebuje jednou do roka dávku Steptoe 123. Pozdě v noci na cele šátrám rukou do tmy a cítím jinou ruku, jak tápe směrem ke mně. Nevidím, koho se dotýkám. Nemůžeme mluvit. Ale oba se držíme lehce za ruce připraveni stisk povolit během okamžiku.

4. Servírka Agnes

Když ke mně indiánští muži přistoupí,
snažím se usmívat.

Zvednu tuniku
a roztáhnu nohy

s takovou úctou,
jaké jsem schopna.

Snažím se milovat indiánské muže,
kteří jsou nuceni do mě vstupovat.

Bylo by snadné je nenávidět.
Některé ženy se tak chovají.

Některé ženy odmítají
podvolit se mužovu tělu.

Některé ženy zavřou oči
a představují si nové děti.

Některé ženy pořád pláčou.
Ty dlouho nevydrží.

Ale já k sobě muže tisknu
a líbám je na krk.

To je vždycky překvapí.
Zírají na mě

a já přemýšlím,
jestli jsem krásná.

Zapomněla jsem,
co to znamená.

Nepoznám rozdíl
mezi krásným

a ošklivým mužem,
protože to je jedno.

Nemáme tu přepych
takového rozhodování.

Jsme Indiáni
a jen na tom záleží,

i když jdou fámy,
že bílí strážní chodí

do postele s Indiánkami.
Slýchávám šustění

přikrývek pozdě v noci,
když indiánské ženy přilehnou

do postele k indiánským ženám.
Jednou mne jedna Indiánka políbila

a na prsou jsem ucítila její dlaně.
Chtěla jsem se dotknout jejích

ale dovnitř vtrhl strážný
a odvedl ji pryč.

Už jsem ji nikdy neviděla.
Zdá se mi o ní

i když neumím říct
jestli byla krásná.

Chci věřit

že moje děti jsou krásné

i když jsem se naučila nechat je odejít.
Rodím.

Hojím se.
Jsem opět těhotná.

Těhotenství je dobrá doba.
Těhotné ženy mají společnou celou.

Jíme společně.
Nikdo se nás nedotýká.

Máme povoleno mluvit
k tělu uvnitř nás

a dělat, že to je naše matka,
otec, sestra a bratr.

5. Kuchař Charlie

Vyvinuli jsme si velmi složitý a rafinovaný znakový jazyk. Nepatrnými gesty, třeba smetením vlasu z tváře, můžeme hovořit o minulosti. Hlasitost zakašlání může změnit časování sloves. Žena může usednout na postel, poškrábat se na tváři, rychle vstát, šouravě přejít po místnosti k pítce, pořádně se napít, hlasitě polknout a všichni víme, že vyprávěla vtip. Indiáni si vždycky najdou důvod, proč se smát, i když každý z nás se směje jinak. Já se směju tak, že zkřížím ruce. Pláču tak, že levou nohou ťukám do podlahy.

6. Servírka Agnes

Snažím se najít vojáky pod jejich maskami.
Snažím se najít lékaře za jejich žalem.

Bělochy nikdy nenapadlo zeptat se,
jestli bychom nedali kostní dřeň dobrovolně.

7. Jonáš

Už roky chystáme revoluci.
Máme zbraně a bílé přátele, ale já se bojím

že Indiáni už zapomněli, jak přežít.
Píseň a tanec jsou složité. Cvičíme

pozdě v noci. Bušíme do neviditelných bubnů.
Zpíváme se zavřenými ústy. Právě ticha

se musíme naučit bát. To je plán.
Jednou v noci vyklouzneme z postelí

a staneme pospolu. Dupneme v jeden ráz
a zapějeme stejnou píseň hlasitě z plných plic

a srdcí. Budeme zpívat staré písně.
Bratři a sestry, my sem nepatříme.

Wej, já, haj, jó. Wej, já, haj, jó.
Wej, já, haj, jó. Wej, já, haj, jó.

Bratři a sestry, vzpomeňte, jak jsme zpívali a tancovali
tenkrát. Při revoluci opět získáme svou hudbu.

8. Indián Sam

Když jsem padl do Nebe
byl jsem Indiánem mnohem víc, než jsem kdy předtím byl.
Když jsem padl do Nebe
byl jsem Indiánem mnohem víc, než jsem kdy předtím byl.
Když jsem padl do Nebe
byl jsem Indiánem mnohem víc, než jsem kdy předtím byl.
Když jsem padl do Nebe
byl jsem Indiánem mnohem víc, než jsem kdy předtím byl.
Když jsem padl do Nebe
byl jsem Indiánem mnohem víc, než jsem kdy předtím byl.
Když jsem padl do Nebe
byl jsem Indiánem mnohem víc, než jsem kdy předtím byl.
Když jsem padl do Nebe
byl jsem Indiánem mnohem víc, než jsem kdy předtím byl.
Když jsem padl do Nebe
byl jsem Indiánem mnohem víc, než jsem kdy předtím byl.
Když jsem padl do Nebe
byl jsem Indiánem mnohem víc, než jsem kdy předtím byl.

9. Kuchař Charlie

Už roky jsem neviděl černého muže. Ani černou ženu. Ani mexického muže, i když jejich krev je často smíšená také s indiánskou. Neviděl jsem jiného indiánského muže. Viděl jsem jenom bílé muže a indiánské ženy. Šíří se fámy. Indiánské ženy odmítly počít a místo toho zabíjejí indiánské muže. To by bylo snadné. V každé cele je pět žen na jednoho muže. Šíří se fámy. Indiánští muži začínají být sterilní. Jsme otci příliš mnoha dětí. Šíří se fámy. Revoluce je na spadnutí. Indiáni povstanou proti svým věznilům. Už se nikdy jeden druhého nedotkneme. Rozhodneme se zemřít jako lidé než žít tak, jak žijeme teď. Šíří se fámy. Obrovská armáda účastných lidí venku, bílých, černých, snědých a žlutých, je připravena vzít Farmu útokem. Osvobodí nás. Šíří se fámy. Veškerá rakovina je pryč. Byla úplně zničena. Naši věznilé brzy otevřou dveře a nechají nás jít. Při odchodu nám dají čestné medaile.

Báseň napsaná jako replika nedokončeného otcova románu, který vždycky opilý čítával svým dětem

Indiánské léto. Opadané listí z vládou
vysázených stromů. To mi připomíná, sex.

Matka i otec mrtví.
Můj otec padl

na Okinawě zastřelen japonským snajprem.
Proti Japoncům nic nemám. Chodím

s Japonkou. To mi připomíná, sex.
Moje těhotná matka vykašlávala

krev do papírového kapesníčku.
Zemřela dva týdny po mém narození.

Teď je těhotná moje japonská milenka. Šeptá
svému břichu historky o ostrůvku

v Pacifiku, kde její otec za války
zabil amerického vojáka.

Moje milenka a já hlasitě dumáme,
jestli její otec zabil mého tátu.

Jsme z toho celé rozechvělí.
To nám připomíná, sex.

Když moji rodiče zemřeli, bydlel jsem
u své tety, které měla dost peněz

aby mě poslala do katolické školy. Byl jsem
jediný Indián, který chodil do katolické školy

sám od sebe. Naučil jsem se hrát na piano.
Tančil jsem jitterbug s mladými katoličkami

a jejich bledými stehny.
Byly cítit sexem.

Do všech jsem se zamiloval.
Učil jsem se akord po akordu. Sex.

Teď často stojím u okna
svého domu v rezervaci

zatímco moje japonská milenka spí sama
v nemocnici. Je těhotná.

Její otec a matka jsou
s mrtvými v Hirošimě.

Můj otec a matka jsou také mrtví.
Piáno. Akord za akordem. Ostrov.

Tamto okno. Tohle okno.
Indiánský kluk běží

poslepu mezi stromy.
Stín padá

na všechno.
Sex. List. Víra. Sklo.

Když budu stát u okna dostatečně dlouho
uvidím dlouhou nitku historie

jak náhodně povlává ve vánku.
To je všechno, co vím o míru.

Vránova závět'

1

Kain zvedne Vránu, toho těžkého černého ptáka
a srazí Ábela.

Sakra, řekne Vrána, myslím,
že tohle je teprve začátek.

2

Bílý muž maskovaný
za sokola se snese dolů
a Vránovi opět ze spárů
ukradne lososa.

Sakra, řekne Vrána, kdybych uměl plavat,
utekl bych z téhle země už před lety.

3

Vraní Bůh podle všech
hodnověrných vraních biblí
vypadá přesně jako Vrána.

Sakra, řekne Vrána, z toho plyne,
že zbožňovat se bude o hodně snazší.

4

V troskách města Jericha
obětuje Vrána svého prvorozeného syna.

Sakra, řekne Vrána, milion hnízd
je nasáklých krví.

5

Když Vrána bojuje s Vránou
obloha je samý zobák a spár.

Sakra, řekne Vrána, to prší peří.

6

Vrána krouží kolem rezervace
a sbírá prázdné láhve

ale jsou příliš těžké,
aby je dokázal unést všechny najednou.

Takže je vrací jednu po druhé,
ale za každou má vždycky jen pět centů.

Sakra, řekne Vrána, vykoupení
není snadný.

7

Vrána přijede na plavém koni
na veliké powwow
ale nikdo z Indiánů nezpanikaří.

Sakra, řekne Vrána, soudím,
že tihle už žijou skoro na konci světa.

Den obětí války, 1972

Byl jsem moc mladý, abych uklízel hroby,
a tak jsem se s kočkou v náručí ponořil
do uranové řeky a ona mi později porodila
šest bezhlavých koťat.

Ó, Pane, pamatuj, pamatuj na mne.

One Stick Song (Klacičková píseň), 2000

Pow Wow Wow

Co je to za skupinu bubeníků? Severní Kríové. Tyhle indiánské rockové hvězdy nosí kovbojské klobouky. Kdo je ten starý Tanečník? Ten kohokoli Strýček? Jeho jízvy

mají tajná jména. Sakra, je tu víc karavanů než týpí. Sakra, je tu tolik bělochů, ale to ani nevadí. Jen ať si tančí,

mezikmenově, na každou sedmou píseň.

Horečka sobotní noci

Většina lidí si pamatuje ten film kvůli okázalým tanečním scénám, bílému obleku Johna Travolty a melodiím Bee Gees. Moji mladí studenti si myslí, že to je hudební komedie,

protože soundtrack souzní se starým disco stylem. Ale co ta zuřivost, sebevražda, znásilnění a ztráta naděje? Ten film nás učí, že Američané se stávají hrdiny,

jenom když bez víry utečou ze svých domů po předcích.

Přerušný monosonet za hlodavce

Ten
hubitel
řekl:
„Vy
tu
nemáte
krysy, pane,

Našel jsem jenom tři kostry a chomáč chlupů. Ne, nemyslím si, že jste paranoidní. Věřím vám, že jste slyšel, jak ti hlodavci rámusí. Myslím, že pořád děláte těm neřádům hostitele. Myslím taky, že si staví hnízda, ale, pane, už jsem prolezl spoustu těch děr a spoustu krys jsem měl za košilí, takže byste měl znát fakta. Vy nemáte krysy;

Vy
tu
máte
duchy
těch
krys.“

Jak stvořit agnostika

Zpíval jsem si se synem

a tleskl zrovna,
když uhodil blesk.

Byla to jen hloupá náhoda.

Ale můj syn si s bázlivou úctou myslel,
že ten elektrický výboj jsem stvořil já.

„Jak jsi to udělal, tati?“ zeptal se.

Než jsem stačil odpovědět,
hrom otrásl domem

a spustil alarmy v autech v sousedství

„A tati,“ zeptal se, „dokázal bys
sežehnout i ten strom za oknem?“

Ten, co vypadá jako obrovská sova?“

Ach, ty můj učedníčku, ty můj zpěváčku,
to nemůžu,

protože tvůj táta,
ten nedomrlý mesiáš,

se bojí ohně.

Face (Tvář), 2009

Sčítání lidu

Když
Geronimo
padal,
neřekl
svoje
jméno.

Řekl vaše jméno, což je _____. Vy jste ten, kdo ho strčil do vlaku a převezl ho na Floridu jako nějaké zvíře do zoo. Vy jste ten, kdo mu zpřerážel kosti a naložil mozek do láku. Vy jste ten, kdo ho nasoukal do obleku s kravatou a zapálil. Vy jste ten, kdo ho přivedl zpátky na nejvyšší mesu a pak ho strčil dolů, zatímco si výhled opět ukládal do paměti. A

když hořící padal, neřekl svoje jméno. Řekl vaše jméno, což je _____, takže
jediné, co musíte udělat, můj

příteli,
je
vyplnit
tenhle
formulář.

Contrary, Winter 2010